

“...el botxí de Felip quint...”

L'aportació de la imatge a la recerca historiogràfica és cabdal per reflectir el temps esdevingut. Però aquest temps significa època oblidada? Aquest estudi de l'historiador Sebastià Riera suposa una narració estandarditzada dels principals fets i mobilitzacions al voltant de la rememoració del setge felipista borbònic a la ciutat de Barcelona entre el 1713 i el 1714. La recerca –amb voluntat de divulgació rigorosa– retorna amb plasticitat –heus ací la funció de les cent cinquanta il·lustracions del treball: fulls volanders, cartografia i fotografia– les geografies i les vivències de l'episodi polític que significà un abans i un després en el nostre esdevenidor.

La commemoració popular de l'11 de setembre d'ençà del 1886 comporta analitzar un cicle llarg de la nostra contemporaneïtat. Significa copsar com i quins esdeveniments són retinguts en l'imaginari de la població, i com aquesta evocació –història viscuda– es dota alhora de contingut polític en un determinat present segons les diverses estratègies de les organitzacions polítiques i socials.

Esdevenint sobiranistes

De la lectura del text es pot plantejar com d'ençà dels anys setanta s'anà produint un gir de l'autonomisme envers l'independentisme i, per tant, com l'esperit *unitari* de les primeres concentracions i manifestacions va acabar esdevenint mobilitzacions sobiranistes. La Via Catalana del 2013 és hereva de més de cent anys de celebracions del que s'ha popularitzat com a Diada, i l'esperit combatiu de les concentracions al Fossar de les Moreres sembla que ha acabat per hegemonitzar el procés d'alliberament on ara ens trobem. És un encert de Riera dedicar un capítol (que hauria de ser ampliat en una altra investiga-

Quadre de Felip V
penjat de cap per avall al Museu de l'Almodí de Xàtiva des del 1940.
ARXIU

ció monogràfica) a l'espai del barri de la Ribera, que ha acabat esdevenint lloc primordial de sociabilitat política.

Un compendi sobre commemoracions com el que ens ocupa és un útil instrument per estudiar l'evolució de tàctiques i d'estratègies al si dels moviments sociopolítics, com fou el cas dels primers catalanistes. Cal llegir, en aquest sentit, els textos respectius –reproduïts dins els onze documents de l'annex de l'obra– de Prat de la Riba i de Lluís Marsans per adonar-nos d'originàries divergències d'orientació –que han arribat fins avui– pel

que fa al sentit (polític) que calia donar al fet recordat.

El volum editat per Efadós, que continua l'encertada línia editorial de recuperar la nostra història gràfica, suggereix implícitament que cada ciutat de la nació –aglutinadora d'un cert àmbit d'influència polític i social– hauria de recollir en col·leccions populars –recordem els utilíssims *Episodis de la Història* de l'editorial Dalmau– els llocs de memòria nacionals que ens han atorgat modernament identitat col·lectiva i legitimitat política de lluita sobre el nostre futur. *

ONZE DE SETEMBRE. HISTÒRIA DE LA COMMEMORACIÓ DE LA DIADA A BARCELONA
Sebastià Riera
Editorial: Efadós
Barcelona, 2013
Pàgines: 175
Preu: 24,70 euros

NOVEL·LA JORDI CAPDEVILA

Mirades d'infància d'un narrador apassionat

Recordo amb admiració el Joan Agut madur, senyor savi i educat, que venia a la redacció de l'Avui a escriure les seves col·laboracions al diari i les enllestia en un tancar i obrir d'ulls. Això no impedia que després dialoguéssim sobre tot el bé i el mal. Era l'única estona que treia a la seva activitat literària creativa, amb l'obsessió de recuperar el temps que s'havia deixat en altres guerres. Amb la mateixa passió que havia fet de venedor de peix de jove, de rodamón a París després, i d'editor en plena maduresa, aleshores estava dia i nit barallant-se amb el paper blanc de la narrativa.

Perquè Joan Agut va néixer el 1934 i va morir el 2011, però no va ser fins al 1995, quan tenia 61 anys, que va publicar la seva

primera novel·la: *El dia que es va cremar al Liceu*. El 2007 ja n'havia publicat dotze més i havia rebut premis com el Carlemany i el Crexells. Un patrimoni de pes en la nostra literatura.

Un bon tast del qual se'n pot gaudir ara amb la publicació de *Coses de família*, una novel·la en què recorda amb devota ironia la vida dels seus familiars més pròxims en la Barcelona de la postguerra i que van marcar profundament la seva infantesa i adolescència. Una narració que s'inicia amb la visita a la presó, quan era un nen, al seu oncle

COSES DE FAMÍLIA
Joan Agut
Editorial: Barcanova
Barcelona, 2013
Pàgines: 206
Preu: 9,90 euros

Ferran, represaliat pel franquisme, i que es clou el dia de la mort del dictador. Entremig, la vida i miracles dels personatges pròxims més polièdrics que sobreviuen, gaudeixen i pateixen en una Barcelona caòtica però esperançadora.

El retaule dels familiars sorprèn i atreu per la seva singularitat, especialment perquè conforma un retrat des de tots els angles de la societat barcelonina d'abans, durant i després de la Guerra Civil. Amb l'ajut indispensable d'un llenguatge precís, directe i de riquesa lèxica. *